

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

נאמר כן טוב. גבי כיבוד אב ואם דכתיב בהו' למען ייטב לך: **ופסה זו.** טי"ת שכמוהו ראשון בתורה נאמרה לטובה: **הספד.** מבינה זו לבדה הראשונה: **כאן שנה.** במשנה זו דקמיה כללית נובח בעופות למדנו לכל עופות כללית זה בזה מין בשאינו מינו: **טווס.** פווא"ן בלע"ז: **פסיוני מין שליו שקורין פירדי"ן:** קועיה. **חלטומו** צי"ק בלע"ז: **טייעל.** **ערבי:** אליו קועיה. **ואורו עז:** קטין. **דק:** ציליו **מחוז.** צי"י הזכות ניכרין בראוהו הבר מחוז: **בשיחל.** בעיניה אחת. אווה בר אינו טוען בינה שניה עד שחלד את הראשונה: **הנהיג בעיניו ושיבוטא.** קשר קרון לעו ודג זה ע"פ על המים וזה מושך עמו על שפת היס: **כלאים בחוזה** לארץ לא נהגה למנוה התלויה בארץ היא וכל חוצת קרקע אין נובח אלא בארץ מן המורה: **אידי ואידי מקום חיובא.** אם היה מנהיג ספינה ציס צניי דגים של שני מינין חייב דהא דרשינן למינהו למינהו: **מיבשה:**

אמר ר' ע"כ באן שנה רבי תרנגול טווס ופסיוני בו' מהו דתימא מין אחד הוא קמ"ט. **ואע"ג** דלא אשמעי' ממתימין ליהוה תרי מיני אע"ג דרבו בהדי הדדי ולא שמעינן אלא דאיסור כללית שייך בעופות מ"מ אחי שפיר דהכי קאמר ר"ל כאן שנה רבי כלומר כיון ששנה רבי דיש כללית בעופות אי"כ תרנגול טווס ופסיוני כללית זה בזה כי מסבירא דנפשינן יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים זה מזה ואינם מין אחד ואע"ג דרבו בהדי הדדי וכיוצא בזה יש ציבמות בפרק חרש (דף ק"ג): **ובהטוקין** (גיטין נ"ה). **אמר רבא** מעדותו של רבי יוחנן בן גודגל **א** שהעיד על חרשת שהשיאה אביה שיוצאת בעג אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה מגורשת מי לא א"ר יוחנן בן גודגל לא צעינן דעת ה"ג כו' פשיטא מהו דמימא כיון דלמחר כנסי שטר חוב זה בטוילי בטוילי קמ"ל אע"ג דלא דע רבא ממילתיה דרבי יוחנן בן גודגל דלא צויהו צמה שאמר כנסי שטר חוב זה לא אלא מסבירא דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו שמעי' ליה וכיוצא בזה יש הרבה בגמרא: **המרביע שני מינים.** ר"י צ"ר יהודה היה מנגיה

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב **שאלני** אם נאמר בהן טוב **אם לאו** שאיני יודע אם נאמר בהן טוב אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה בקי באגדה אזל לגביה א"ל ממנו לא שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום פסקה טובה מישראל א"ר **יהושע** הרואה טי"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא משום דכתיב טוב אימא **יבאמא** במוטאטי השמד חד טי"ת קאמרינן אימא **יבאמא** בשוליה טי"ת בי"ת קאמרינן **יבאמא** בטבעו בארץ שעריה אלא הואיל ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית

עד יורא אלהים את האור לא כתיב טי"ת **וא"ר** יהושע בן לוי הרואה הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתיבא: **וכן היה ועוף כיוצא בהן וכו':** אמר ר"ל **כאן שנה רבי** תרנגול טווס ופסיוני כללית זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא מין חד הוא קמ"ל: **אמר שמואל** אווה ואווח הבר כללית זה בזה מתקף לה רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי ארץ קועיה והאי זוטרא קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אליו קועיה והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כללית זה בזה אלא אמר אביי **יה** ביציו מבחוץ וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה דא ביעתא בשיחלא והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש **המרביע שני מינים שבים** לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה דעולא **אתיא למינהו למינהו מיבשה בעי רחבה** **המנהיג בעיזא ושיבוטא** מהו מי אמרינן כיון דעיוזא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה לארץ לא מקום חיובא **יהכא** אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הנהגות הב"ח

גלוין הש"ס
גמ' אם לאו שאני יודע בו. ע"י צ"ב ק"ג ע"א מורה מתייחס: שם המנהיג בעיזא ושיבוטא. ע"י ע"ז דף ג' ע"א מוס' ד"ה וסימין:

המנהיג צ' מינים שבים לוקה משום דצבראשית רבה (פ"ג) וצירושלמי כללית (פ"ג) משמע דלי אפטר להרביע דגים ומיחו אין לר"ך להגיה דדגים דוקא הוא דמשמע דאין להרביעם אצל מין חיות היס שייך ציה איסור הרבעה והכא איכא לאוקומי בזמן מיה שיכול אדם להרביע דקאמר בצבראשית רבה המרביע מין חית היס לוקה וצמר הכי קאמר כל מקום שנאמר צו למינהו כללית נובח צו ופריך דהו' כחיתא והכי דגים שנאמר צוה למינהו וכי כללית הרבעה צהס והיאך יכול להרביעם ומשני דהא דקאמר צדגים כללית נובח צהס היינו דוקא צהנהגה אצל צהרבעה לא משכחת לה משמע דבחיות היס משכחת שפיר הרבעה להכי לא פריך עס אמרביע חיות היס היאך לוקה אלא אמרו דלמחר כל

שנאמר צו למינהו דהיינו אפילו סמס דגים כללית נובח צהס: **אתיא** למינהו מיבשה. ומשנת לא נמי למילך דמרבויו וכלל צהמתך לית לן לרבויו אלא כל מיני דיבשה שאדם רגיל לחמר אחריהם **ה** דצחמר כתיב קרא דצחמתך גבי שנת: **למינהו** מיבשה. וא"ת ומה לר"ך ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדכתיב צגופיה למינהו דבאלו טריפות (חולין דף ט. וסע) משמע דלי הוה כתיב למינהו צנווי של דשאים איסור להרביע שני דשאים זה בזה וי"ל דלמינהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב איסור כללית אי לא חוקותי תשמרו דרש שמואל חוקות שחקתי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעשה צראשית שכמו צו למינהו והיינו דמינהו דיבשה דצחמה ואילן דליירי ציה קרא דחוקותי אצל מלמינהו דים לחודיה ליכא למילף מיניה דגים וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרצנן דצפ' ד' מיתות (פאהדין דף ט. וסע) דלא מיתייבי צני נח לא כללית ולא צהרבעה אלמלא לא דרשינן למינהו וי"ל נהי דלא דרשינן למינהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמוזר צהו רחמנא לגבי ישראל דהוהו גבי כללית דרשינן ליה ונ"מ לגבי דגים א"כ להרכבת אילן דקרא דשדך לא מייירי אלא צורעים והשתא דכתיב למינהו צהילן דרשינן מיניה מה צהמתך צהרבעה אף שדך צהרכבת אילן וצהא פליגי ר"א ורצנן דר"א יליף מחוקותי שחקתי לך כבר צהוהו צני נח על הכללית כלומר מלמינהו ורצנן לא ילפי מיניה אלא שרמזו מלמינהו דמעשה צראשית ומ"מ לא נאסרו לצני נח ואחי שפיר דלתיא אפילו כרצנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כללית דהרבעה צהמתך משנת לרבויו עופות תיפוק ליה מלמינהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דלי לאו ג"ש לא הוי מפקי קרא דצחמתך ממשמעותא אצל השתא דלתי ג"ש ומפקא לקרא ממשמעותא מרבינן אפילו דגים למינהו מיבשה: **המנהיג בעיזא ושיבוטא.** וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דצמי מינים שבים חייב והא למינהו גבי הרבעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה דממוכא צפ' ד' מיתות (סע) דלא מיתסקרי צני נח צחרישה וזריעה ולא חוקותי חוקות שחקתי לך כבר כלומר צלמינהו דמעשה צראשית אלא דומיא דצחמתך לא תרביע מה צהמתך צהרבעה אף שדך צהרכבה וי"ל דצברא דמוקמינן למינהו צין ציראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמינו איסורו צמקום אחר לצני נח צהרבעה ולשראל אף צהנהגה ועי"ל כי היכי דילפינן כולהו משנת ה"כ ילפינן צנת צהמתך מרבעה לאסור דגים צצנת צמלכה והדר ילפינן כללית דהנהגה משנת: **א** מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ. כגון צערוגה אחת צסמוך צפחות מג' טפחים לר"ך להרחיק צין זרע לזרע דממוכא צמס' צנת פרק א"ר עקיבא (דף פה). והא דצעי ר' יאשיה חטה ושעורה וחרצן צמפולת יד להמחייב צכלאי הכרס קאמר אצל צכלאי זרעים חייב צחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרצנן דלא צעו אלא צ' מינין אצל ר"י פליג ומלר"ך שלשה זרעים או מג' מינין או מג' מינין דתנן (כללית פ"א מ"ט) הזרע חטה ושעורה כאחד חייב ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחטה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלבד שיהיו שלשה:

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

לעוי רש"י

מוסף רש"י

פוא"ן [פא"ן]. טווס. פירדי"ן [פירדי"ן]. קועיה. קרא (עוף). כ"ק. חרשת.

פוא"ן [פא"ן]. טווס. פירדי"ן [פירדי"ן]. קועיה. קרא (עוף). כ"ק. חרשת.

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

ק א מ"י פ"ט מהלכות כללית הלכה ה סגנ לאון רפא רפב טו"שע י"ד פ"י רלז ספ"י ו: קא ב ג מ"י עס טו"שע: עס ספ"י ז: קב ד מ"י עס הל' ח טו"שע עס ספ"י ח: קג ה מ"י עס הל' ט:

רבינו חננאל

תרנגול וטווס ופסיוני כללית זה בזה. פירוש בלעז פסני"ן, שאל ויבא שליו תרומוהו שאילו בישרא ואיני פסיוני. האי ארץ קקיה והאי גרצא קקיה. אלא מעתה גמלא ביה. פ"י שוקיו. רב פפא אמר הא טענה חרש ביעתא בשיחלא והא טענה טובא בשיחלא. פ"י אווה בר טוענת חרש ביעתא ודוגרת עליה, ואווח של יישוב טעונה ביצים הרבה וירודת אותם, ועוד ממלאת אשכול שלה ביצים טובא וירודת ודוגרת על כולן. הנהיג בעיזא ושיבוטא מהו. פ"י שיבוטא דג גדול כענין בהמה גדולה בים.

גמ' אם לאו שאני יודע בו. ע"י צ"ב ק"ג ע"א מורה מתייחס: שם המנהיג בעיזא ושיבוטא. ע"י ע"ז דף ג' ע"א מוס' ד"ה וסימין:

פוא"ן [פא"ן]. טווס. פירדי"ן [פירדי"ן]. קועיה. קרא (עוף). כ"ק. חרשת.

מוסף רש"י

הדרן עלך שור שנגה את הפרה